

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

<p>SZERKESZTŐSÉGI IRODA: Rózsafér, Kardos-ház, 16. sz. alatt. Ide intézendő a lap szellemi részét illető minden közlemény. Kéziratok levelek vissza nem adtnak. Bérmentelen levelek csak ímért kezeltől fogadtattak el.</p>	<p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt 50 kr. — Egy óra 1 frt. HIRDETÉSI DÍJ: Ot-hatosok postkor egyezel beiktatásért 5 kr. — Bélyegdíj minden hirdetésért külön 20 kr. — Nyitási díj hasznos postkorért 20 kr.</p>	<p>ADÓ-IVATAL: Kutasi Imre könyvnyomdája. Főpiac, Sz. Nagy Károly-ház. Ide küldendő a lap anyagi részét illető minden közlemény ugyanint az előfizetési pénzek, a kiadás körüli panaszok és ahirdetmények.</p>
--	--	---

Kétfeju sasok!

(T.) Am legyen, megteszszük! Ha már olyan nagyon akarják azok, kik magukat „függetlenségiek”-nek nevezik, hogy egy párthoz tartozóknak tartassuk őket, hát megteszszük; tartjuk őket egy párthoz tartozóknak, amde engedjük meg nekünk azt a mulatságot mégis, hogy: képzelhessük őket kétfeju sasoknak. — Képzelhetők ugyan hétfeju sárkánynak is, még pedig azon hitben, hogy a hasonlat nem rossz, amde reánk nézve sokkal mulatságosabb és talá-
lőbb: ha kétfeju sasnak képzeljük! — Egyik feje az „Egyetértés”, másik feje a „Függetlenség”. — Hiszen ez világra szóló valami! Mintha a sors gunyból, sátrából verte volna meg őket úgy, hogy kétfeju sasokká teremtetten. — Még pedig az egyik fejében E ö t v ö s Károly guggol és Verhovayra viczorog, a másikban Verhovay guggol és E ö t v ö s Károlyra viczorog. Nagyszerű függetlenségi symbolum! Pedig így van. — Mert ha már azt megengedjük, hogy a párt, mely az „Egyetértés” és „Függetlenség” fejével gondolkodik, egy párt legyen; — azt nem lehet megengedni, hogy egy feje is legyen, mivelhogy a feje kettő. Két fej! Es mert eddig más kétfeju állatot mint kétfeju sást, nem ismertünk, ergo: kétfeju párt, kétfeju sas legyen a te symbolumod!

Es ez nem kötekedés, sőt nem is tréfa! Olyan tiszta valóság, mint hogy az égen nap ragyog. Tökéletesen két fej, két agyvelő, mely kétféleképen gondolkodik; két nyelv, mely kétféleképen beszél.

Most például, mikor a lapok az olasz király ellen tervezett merényletről szóltak, hát a dologhoz az „Egyetértés” is, meg a „Függetlenség” is hozzá szolt. — Ha a lap tere engedné, érdemes lenne azt a két cikket ide egymás mellé nyomtatni. Szól ugyanis az „Egyetértés” a szocialisták tizelme ellen, okosan és mérsékeltlen, míg ellenben a „Függetlenség” annyira magáévá teszi a szocialisták ügyét, miszerint kiser belőle, hogy olyan szocialista, mint a pinta.

De ne csak ezt vegyük. Hiszen van itt ellentét annyi, a mennyi tetszik. Az „Egyetértés” például, a hányzopot arról van szó, hogy nem pártszempontból kell bíráltni, sokkal higgadtabb és józanabb a habarék lapjainál, bár tudományra nem versenyezhet amazokkal. Gyakran merülnek föl például oly kérdések a külföldön, melyek tökéletesen hasonlítanak a mi ügyeinkhez: hát alig van szó, hogy az „Egyetértés” ne a kormány szempontját helyeselné. Ugy bele találja magát a kormány-székebe, a mint csak kell; igaz ugyan, hogy épen azt a dolgot, ha például a mi kormányunk cselekszi, pártszempontból elítéli; hanem azért megtenné is, ha kormányon ülne, jelezvén, hogy helyesli, csak ne T i s z a K á l m á n c s e l e k e d j e. Függetlenséginek is csak annyira függetlenségi már ő, hogy épen a neve van, és czeremonia kedvéért a függetlenséget is emlegeti hébe-hóba, de bizony mint ellenzék, már majdnem egy nyomon halad a habarékkal. Még csak az önálló hadsereg eszméjével kell felhagynia, aztán quitt. Ezt pedig megtenné, a mint kormányra meghivatnék.

Egész más a „Függetlenség”, — ez elött nemcsak a mi kormányunk gaz és alávaló, ez elött alávaló minden kormány. Ő elötté Európa minden kormányrendszere suvix. Ő nem „personal unionista”, — ő nem „separatista”, —

nem „republikanus”, ő elötté mind ez semmi. Ő Gambettát épen úgy összehazárurolzza, mint Bismarckot, Bismarckot mint Ignatieffet, neki minden most létező kormányrendszer „tout egal”. Ő kommunista, szocialista és nihilista. Mikor az „Egyetértés” Gambetta mellett ir, ő Rochefortot dicsőíti; mikor az „Egyetértés” a gyilkoságot még a politika terén is elítéli, ő magasztalja s égbe emeli a nihilizmust, mikor az „Egyetértés” a szocialisták-ról úgy nyilatkozik, hogy: úgy a mint ma állnak, ellenük kell működünk, ő a szocialisták ügyét határozottan magáévá teszi. Hát ha ez egy fej, egy agyvelő és egy nyelv, akkor az ég épen úgy aránylik a földhöz, mint az „Egyetértés” politikai elve, nézete, felfogása és gondolkozása a „Függetlenség”-hez! — Hanem igenis az a párt, mely az „Egyetértés” vallja organumának, a szabadelvű párt és a „Függetlenség” publikuma közt oly mellékszeget képez, melynek ága kétszeresen közelebb van hozzánk, mint amazokhoz.

Es mi most már higgyük el, hogy azok, kik magukat „függetlenségiek”-nek nevezik, egy párthoz tartoznak, egy nézetet, egy akaratot képviselnek? Mi ezt higgyük el, mivelhogy ők úgy állítják: hanem azért a két organum, a két agy az ő gondolkozásával, a két nyelv az ő nyilatkozatával, a legnagyobb ellenében áll egymással. Daczára ennek, a test mégis egy. Hát mi van ilyen egy testű és kétfeju valami a világért más: mint a kétfeju sas? — Es ha mi most már a mameluk czimért azzal tiszteljük meg őket, hogy ők meg kétfeju sasok, hát reméljük: ezen módon nem mi huzzuk a rövidebbet?...

— A tegnapi országgyűlésen a felirati vita folytatása alatt T i s z a K á l m á n kormányelnök ismét felszólalt s a többség nagy tetszése között czafolta az ellenzéki szónokok némely állítását, nevezetesen azokat, a miket Mocsary a határvidekről, s azután a conjecturális politika terén Sclonichról mondott. Erre a kormányelnök applicálta Kálmán király ama bölcs törvényt, hogy: a beszorokányokról, melyek nincsenek, szó ne legyen. Szólt a L e n d l ü g y r ő l is a kormányelnök, s elmondotta a vizsgálat mikénti lefolyását, kijelentvén azt, hogy L e n d l m o s t e l v a n f o g v a, s c s a k f o g s á g á n a k k i t ű l t e s e u t á n (o c t . 2 9 .) s z a b a d u l k i e s f o g e l b o c s á t t a n i a h a d s e r e g k ö t e l e k é b ű l . H i b á j á t u g y a n i s s u l y o s a b b b e s z a m i t á s a l á t a r t o z ó n a k t e k i n t e t t é k, s m o s t f e g y e l m i f o g s á g b a n v a n .

— Trefort Ágoston vallás- és közoktatási miniszter — mint a „Szeg. Híradó” jelenti — a szegedi egyetemi küldöttségnek tett azon ígérte, hogy Szegedet meglátogatja és itt információkat szerez, már a közelebbi napokban beváltani szándékozik.

— Lugoson Szende miniszternek a mandátumáról való lemondása folytán új választás válna szükségessé, ez november 1-én vagy 5-én fog mezejteni. Patyánszky alispán a központi választmányt szombaton hívta össze.

— A tulajdonképen való hadi szolgálatra alkalmatlan, de a hadi czélokra szükséges másnemű szolgálatokra a védtörvény 18. §-a értelmében kötelezhető egyének összeírása és nyilvántartása tekintetében a honvédelmi miniszter, egyetértéssel a közös hadügyminiszterrel, új szabályokat állapított meg, melyeket a honvédelmi miniszter jövőbeni miheztartás végett a törvényhatóságoknak megküldött.

— Haymerle temetése. Haymerle temetése csütörtökön a közönség óriási részvétele mellett folyt le. A család koszoruit a koporsóra tették, a többieket pedig külön e célra szolgáló két kocsi. Erre a menet megindult;

a halottas kocsit követő fogatokban volt a külügyminiszteriumnak összes hivatalnok személyzete, K á l l a y o s t á l y f ű n ö k magyar gyász díszruhát viselt; végül jött a gyászoló család. A Szt. Mihály templomban történt a beszentelés. A presbiteriumban helyek voltak fenntartva a király s a főhercegek, a legfőbb méltóságok, főszármegyedékek és testőrkapitányor részére, a templom bal hajója, a diplomáciai kar, a jobb hajó magas államhivatalnokok számára volt fenntartva. Jelen voltak az összes nagykövetelek személyzetükkel, számos tábornok, érsek és püspök. A templom bejárata előtt a tábornoki kar s a legfőbb udvari méltóságok várták a király érkezését. Midőn ő felsége megjelent, a papság a szentelt vizet nyújtotta feléje s a presbiteriumhoz lépett. Kevés perccel utóbb megérkezett a halottas kocsi is. A szereltartás befejezte után a király s a főhercegek eltávoztak s nyomban rá a halottas kocsi emeltek ismét a koporsót, mely aztán a központi temetőhöz haladt. Az egész hosszú ut hosszában sűrű tömegek állottak.

— Ő felsége Szilágy József közös pénzügyminisztert ideiglenesen megbízta a külügyminiszterium ügyeinek alkotmányoszerű képviselével. Kállay Béni osztályfőnököt pedig a miniszterium ügyeinek vezetésével. A császári ház minisztere ugyanúgy hasonlóképen Szilágy fog fungálni.

Tisza Kálmán miniszterelnök beszéde.

A képviselőház október 13-iki ülésén.

T. képviselőház! (Halljuk!) Megvallom, tekintettel arra, hogy a választásfelirati vitában már most a második napnak végén vagyunk, és lényegesebb dolog még alig mondatott, szívesen halasztottam volna felszólalásomat, ha nem inditana most a felszólalás az azon szempont, hogy a kormány részéről senki sem nyilatkozván, ez által a vita esetleg huzamosabb tartósabbá tétetnék. Teszek tehát egy pár rövid észrevételt azokra, a mik itt elmondattak, fentartva magamnak bővebben szólni, ha a vita további folyama szükségessé tenné.

Mindenekelőtt nem tehetem, hogy örömmel ne fejezzem ki, hogy az épen most előttem szolt képviselő ur figyelmeztetett a jelszavak, a nagy mondatok veszélyére, s hogy a jelszavak és nem valószínű nagy mondatok ismétlése helyett buzditott a gyakorlati téren való munkálkodásra. Ha ezén nézet fogja vezetni a ház minden pártját, akkor valóban bízunk lehet az országgyűlés sikeres működésében.

T. képviselőház! Minden oldalról megtámadják a trónbeszédet azért, hogy a végzendőt jelzi ugyan, de nem fejt ki, hogy minő irányban öhajlja a kormány azokat megoldani. Nem akarok külföldi példára hivatkozni, habár tehetném, csak egyéni meggyőződésemet mondom ki, miszerint a trónbeszédnek sem hangzatos vezércikknek, sem fellelőző modoru iránygyakorlatnak lenni nem feladata; hanem feladata éppen az, hogy a törvényhozást figyelmeztesse azokra, amikkel a kormány nézete szerint — melynek felelősségét a trónbeszéd tekintetében teljesen ellismerem — a törvényhozásnak legközelebb foglalkoznia kell. De méltóztassanak megengedni, nálunk a trónbeszéd arra van hivatva, hogy egy egész országgyűlési ciklusnak, tehát három évnek több teendőit jelezze. Ha már most mindezen teendőkre nézve nem, egyes, mindonki által aláírható, mert mindenki által saját kedve szerint magyarázható phrasissokban, hanem valóban kézzel foghatólag az irányt jelezni kellene: akkor nem trónbeszédet, nem brochure-t, hanem könyvet kellene írni (Ugy van! jobbfelől) ez pedig trónbeszédnek feladata nem lehet.

Különben a kormánynak kötelessége és módja is van benne, mennél előbb megmutatni azokra nézve, a mikre maga a vitatás már gyakorlati haszonnal bír, hogy a lelemlített tárgyakat mily módon kívánja megvalósítani mint ez egyes tárgyra nézve már a trónbeszéd elmondása óta is megtörtént és fokonyként a jelzett tárgyra nézve, reményilem, mielőbb meg fog történni.

Ezeket általánosságban elmondva, szabad legyen az itt mondottak egynémelyikére reflectálnom.

Arra nézve, a mi a választási visszaélésekről, pressióról, hivatalnokai tulbefolyásról, a kormányunk a hivatalnokokra gyakorolt pressiójáról mondatott és a mi jelezte az által is, hogy miként egy-két helyről érintve lón és az egyik választásfelirati javaslatban az adminisztratív reform-kérdéseknél hangsúlyoztatott, hogy az a hivatalnok vagy tisztviselő ne legyen a

kormány hatalmának az ágense, hanem legyen a közönségnek szolgálója, — mondom — tekintettel erre, egy kérdést intézek a t. képviselőházhoz. E kérdés az: vajjon ha valamely alkalommal az összes tisztviselőknak, hivatalnokoknak egy tekintélyes része be nem iratkozik választónak, ha a beiratkozottaknak, kik az összes választóknak nem teszik 1% át az országban, fele nem szavaz s egy része az ellenzéki jelöltre szavaz, és ezeket számokkal tudom demonstrálni: akkor lehet-e arról a rettenetes kormánypressióról szólni, a meyről itt emítet tetetett. (Helyeslés jobbfelől. Halljuk! Halljuk!)

En t. ház! tudom, másutt hogyan szokott a dolog történni; ismerem a republikánus kormányok alatt történeteket is; de tudom azt is, hogy republikánus kormányok alatt is sokkal kevesebb szabadság engedtetik ez irányban a hivatalnokoknak és a tisztviselőknak, mint engedtetett ez alkalommal nálunk. (Ugy van! a jobb oldalon.)

A választásról szólva, egy képviselő ur, kinek beszédére fogok még reflectálni, nem azért, hogy „fouynyadni kezdő habarókat” felelevenítsek, (Derűtség jobbfelől) hanem azért, hogy az általa annyiszor ismételt elmondott „korhadásnak indult okoskodásokból” a port a lehetőségig ismét kiverjem, (Derűtség jobbfelől), — ezen képviselő ur azt volt szíves nyilvánítni, hogy ime a magyar kormány üldözi a nemzetiségeket, — erről fogok még szólni — hol tt a kormánypartot a nemzetiségek által lakott kerületek, szerinte a nemzetiségi kerületek választották; hogyan lehet tehát — kéri a képviselő ur — azon képviselőknak, kiket a nemzetiségi választók választottak, ezen kormányt támogatniok, mely a magyarságnak, ő szerinte, faji uralmát akarja Magyarországon meghonosítani? Visszaterve majd a többiekre, most csak ezen egy szempontra kívánom megjegyezni azt, hogy én azt tartom, hogy választóurnánál, ép úgy mint minden politikai cselekménynél, Magyarországnak minden lakosa, mint magyar állampolgár vesz részt, (Ugy van! a jobb oldalon) az tehát, hogy választói milyen ajkuk, különbséget a követendő politikát illetőleg senkire nézve nem tehet. De meg kívánom jegyezni még azt is, hogy ép az utolsó választásokkal szemben a képviselő ur állítása nem is felel meg egészen a történeteknek; mert ezen választások alatt — s ezt ismét adatokkal lehet kimutatni — nemcsak a kormány, és a kormánypart tagjai is nyertek, megválasztván tisztán magyar kerületekben és a kormánypart által elvészett kerületeknek legnagyobb részét nem magyar ajkuk, hanem nemzetiségek lakják. (Ugy van! jobbfelől. Mozgás bal-felől.) Egész okoskodása tehát e tényekkel szemben megdől.

De ha már a választásokról beszélünk, s itt nem akarok és nem fogok kölcsönös vádakodásra térni, vagyis nem fogom a történet megtámadást viszontámadással visszautasítani, bár ezt is tehetném és nem adatok nélkül, mert hisz van a pressiónak a hivatalnoknál kivül oly néme is, melyet kődobálással és bottal gyakorolnak; (Mozgás) de nem fogok odáig elmenni, hanem Hely Ignác képviselő ur egy észrevételére, melyet ő a közjogi ellenzék szaporodásáról és az 1875-ki fusio céljáról mondot, kívánok megjegyezni tenni.

A fusio célja az volt, hogy a közjogi ellenzék minél kisebb legyen, vagy esetleg megsemmisüljön, és ime, azóta a közjogi ellenzék folyton szaporodik. T. képviselőház! Az hiszem, nem szükséges fejtegetnem, hogy a fusiónak célja nem az volt, hanem eszköz volt arra, hogy a közreműködést lehetővé tegye az ország általános érdekére s azért némely része a közjogi ellenzéknek felhagyott a közjogi oppositiónál.

Csanády Sándor: Hitehagyott lett.

Tisza Kálmán miniszterelnök: De vegyük, hogyan állanak tehát a számok? A t. képviselő ur maga is azt mondta, hogy a balközép is közjogi ellenzék volt, mert hisz a közjogi ellenzék megszüntetése kedvéért történt a fusio a balközéppel. Igaza is van, habár azon időben is nem egy elv és nézet mellett küzdöttünk, jött a szomszéd háború sokszor kitűtött köztünk, de közjogi ellenzéknek tekintett a balközép.

Nem volt ép időm az utolsóig megoezni a számokat, de azt tudom, hogy 1875-ben balközépi képviselő 114, a szélsőbal pedig állott 20 és egy néhány tagból; volt tehát 140—150 tagból álló közjogi ellenzék, míg most — egy képviselő azt mondja 100 — és azt hiszem, a 90-et érte el. Az mondani tehát, hogy 1875 óta a közjogi ellenzék szaporodott, nem lehet, mert még ma is messze áll attól a számtól, és reményilem is lstenőtől, hogy azt a számot soha elérni nem fogja. (Helyeslés jobbfelől.)

Madarász József: A valóság reményeségeben csalatkozni fogja.

Tisza Kálmán miniszterelnök: Nagy hanggal emittetett továbbá tegnap is, ma is, miszerint azt, hogy mennyire elszegényedett az ország, mutatja a tény, hogy a kivándorlók száma mily óriásiag növekedik.

Minden oldalról megtámadott, egy képviselő ur pláne azt mondta, hogy nem talál elég erős szót, a melyet alkalmazhatna, mert az, hogy az igazsággal teljesen ellenkezik, nem elég erős, azon pasusára a trónbeszédnek, mely az államháztartásra vonatkozik.

Már bocsánatot kérek, ha ezen passusban az mondatott volna, a mit belőle kimagyaráztak, hogy az egyensúly helyre van állítva, akkor tökéletesen igazságos volna, hogy nem felel meg a valóságnak.

Csak hogy a trónbeszéd épen az ellenkezőt mondja. Apponyi t. képviselő ur felolvastott egy passust; de elfelejtette felolvasni azt, a mi utána következik. Mert mit mond a trónbeszéd. A trónbeszéd beszélni a szükséges befektetésekről, de megemlékezvén arról is, hogy pénzügyi bajaink legnagyobb részét annak tulajdoníthatjuk, hogy egy időben, habár a magukban helyes befektetésekkel is nagyon siertünk, tul erőnkön siertünk; megemlékezve arról, hogy a mult országgyűlés vége felől — igaz — mindig beszélt a terhek leszállításáról is, de egyuttal számos milliókra menő befektetések rögtön megtételét sürgették némelyek; szükségesnek tartotta a trónbeszéd figyelmeztetni: „biztosan hiszünk, hogy önök átérzik az ezen irányban teendő nagy fontosságát, de hiszünk azt is, hogy ezen intézkedéseknel is figyelemmel lesznek arra, hogy az államháztartásban helyreállított rendet, az államnak helyreállított hitelét még ezen célok miatt is veszélyeztetni nem szabad.”

Ezek voltak a t. képviselő ur által felolvasott passus szavai. Most következik: „hogy arra, hogy az egyensúly az államháztartásban, ha lassan és fokozatosan is, de okvetlenül helyreállítsassék, következtetesen és önmegtagadással is törekedni kell.”

Igy tehát azt hiszem, hogy épen ezen trónbeszédben constátáltatik, hogy eltagadatik a deficitnek létele, mert benne van és nem is tekintetik csekély bajnak, mert mondatik: hogy az lassan és fokozatosan, de okvetlenül helyreállítsassék, és hogy arra még önmegtagadással is törekedni kell.

Bezállt azután is a helyreállított rendről, az állam hitelének megszilárdulásáról — és t. ház, a midőn egyfelől elismerve a deficit létét, hangsúlyozza azon törekvés szükségét, hogy az lassan és fokozatosan, de megszüntetessék, azt hiszem, hogy tökéletesen az igazságot mondja. A rend helyreállításáról beszél a trónbeszéd. Igenis, mert a rend helyreállított azon háztartásban, a mely minden zavarba jövetel nélkül biztosít mindenkit arról, hogy kötelezettségeinek képes lesz eleget tenni és fenakadás nélkül bír is eleget tenni. Helyes volt tehát és lehetett a rend helyreállítását hangsúlyozni; mert volt idő, midőn a rendnek ezen fajtája nem volt meg, mert volt idő 1875. előtt, midőn ezen rend annyira nem volt meg, hogy az állam-pénztár hivatnokokai 24 órával előbb még nem tudták, hogy a tisztviselőknél lesznek-e képesek fizetni. (Mozgás.) Ily viszonyokkal szemben azt, hogy a rend helyreállított, igenis az igazságoknak megfelelőleg lehet mondani.

De azt mondják a t. képviselő urak, hogy hitelünk javulása nem tulajdonítható egyébként, mint a pénzpiac általános kedvező helyzetének. Hát t. ház, ha csak annyi történt volna, hogy papírjaink magasabb árfolyamon kelnek és hogy olcsóbb kamat mellett kapunk kölcsönt, akkor elismerném, hogy nem lehet az egyébként, mint az általános pénzpiacnak tulajdonítani. De mikor nemcsak ez történt, hanem a differencia más államok és a mi papírjaink árfolyamai közt tetemesen javult, ez már nemcsak az általános pénzpiacnak következménye, hanem következménye a magyar hitel javulásának, a magyar hitel iránti bizalom megszilárdulásának, melyre 1875. óta folytonosan és hála istennek, nem siker nélkül törekedtünk. Tehát csak az igazságnak felel meg a trónbeszéd, mert csak azt constátálja, a mi van, és a mi erre nézve a válaszfelirátban is mondatik. (Helyeslés a jobboldalon.)

A mi, t. ház, a válaszfelirati javaslatban a közös hadsereget illetőleg foglaltatik, erre nézve csak igen keveset kívánok az alkalmossal szólni s ezen kevés az, hogy meggyőződésem szerint nem áll az, a mi e passus ellen felhozatik, mintha az csak óhajtatást fejezzen ki, mert azt hiszem, hogy midőn az ország törvényhozása, a koronás királyhoz szólva, azon meggyőződéseknek ad kifejezést, hogy, felolvasom az eredeti szöveget (olvassa) „s katonát és polgárt egyaránt meg fog győzni azon alapigazságról, miszerint a koronás király és a haza s annak alkotmánya iránti hűség egy és ugyanaz; hogy a ki az egyik ellen vét a másik ellen is vétett s hogy a trónt és az ország alkotmányát híven szolgálni csak együttesen lehet, mert ez a kettő egymástól elváhatlan”, megvagyok róla győződve, mondom, hogy midőn a nemzet képvisellete szól így koronás királyhoz, ez nem tekinthető egyszerű óhajtatásnak, de tekinthető egy oly meggyőződéseknek, melynek valóságát katonái és polgárai szemben a kormány és a ház többsége köteletségének fogja ismerni. (Helyeslés.) És hogy mit gondolkoznak ez iránt másutt is, egyenes felkérés folytán vagyok bátor a t. ház tudására hozni, hogy a hadügyi legfőbb kormányzat felkért, hogyha lehetséges fejezzék ki hogy ő maga részéről is ezen czél felé törekedni tartja kötelességének. (Élénk helyeslés.) Nem lehet tehát azt sem mondani, hogy itt testületi dolog lenne, midőn egyes esetekről van szó. (Közbeszólások a szélső bal felől: Katonai bíróságok!) Tudom, adnak még a t. képviselő urak alkalmat beszélni a katonai bíróságokról, tehát nem közbeszólás folytán fogok reflectálni. Fogok reflectálni arra s a mennyire szükséges, gondoskodni, hogy a polgár a katonával szemben, de a katonai becsület is a polgárral szemben törvényes elégtételt nyerjen. (Helyeslés a jobboldalon.)

És most t. ház csak egyszerűen említve meg azt, hogy a corruptionnak ismét elmelegését megvallom, csodálkozással vettem, s hogy szemben vele csak azt kívánom constátálni, állítani, ha kell bizonyítani, (Halljuk a szélső bal felől) hogy fájdalom, nem kevesebb, de nem is több az nálunk, mint másutt a világon, s épen ezért kár — csak azért, hogy egy fennálló kormányt bánthassunk — majdnem a nemzeti becsületben piszkálni; (Igaz! jobboldal) átértem Polit képviselő ur beszédére. (Halljuk!) Különbem ismétlem, nem kívánok beszédevel hosszabban foglalkozni s talán hallgatással is mellőztem volna, ha nem fejtegetni előttünk a danzigi találkozás borzasztó eredményét, nem igyekszik lelkesen igazolni, hogy Oroszország minő hatalmas és nem igyekszik védelmére vagy legalább megmentésére kelni a szerinte nem veszélyes nihilizmusnak.

En véghetetlen tisztelettel, hódolattal vagyok a fejedelmek iránt, de azon az időn még is tulvagyunk, midőn a fejedelmek barátságos találkozás: az érdekegyes és az ez iránti erős meggyőződés következtében egy bizonyos kálpolitikai követésére utalt nagyhatalmakat, monarchiakat politikájuk megváltoztatására bírta. (Tetszés.) Megnyugtathatom a t. képviselő urat, hogy látszik aggodni, hogy Németország barátságát most majd valami, Oroszország felől jövő veszedelem fogja fenyegetni, hogy a Németországgal való viszonya monarchiánknak a danzigi találkozás által, mely az illetékes körökre nézve meglepetés nem is volt, legkevésbé sem változik. Reménylen, megnyugvással fogja ezt a képviselő ur tudomásul venni. (Derűltég.)

A mi t. ház a nemzetiségek irányában követett eljárását, a nemzetiségek helyzetét Magyarországon illeti, én a magam részéről imeltem és bátran hivatkozom arra: nézzen szét a képviselő ur Európa államaiiban, nézzen különösen jól oda, hol fajrokonsai uralkodnak, s ha ott azt látja, hogy a nem azon fajhoz tartozó nemzetiségeknek felényi, negyed vagy tizedrésznyi jogosultsága van, mint itt, akkor jöjjön ide és panaszkodjék. (Élénk helyeslés jobb- és balfelől.)

Szalay Imre: Itt a babér! Tisza Kálmán miniszterelnök: En engedtem a képviselő urat Polit képviselő ur után szólni, ha nem tudta leszenni a babért, én nem vagyok az oka. (Élénk általános derűltég.)

En, tisztelt képviselőház, szemben a képviselő nr aggályával, most is azt mondom: — anélkül, hogy rózsaszinben látnék Magyarországhelviszonyai évről évre erősödőbbé válnak. Nem látok rózsásán, mert tudom, hogy vannak a kiknek ez nem tetszik, tudom azt is, hogy az ilyenek talának még itt-ott viszhngra. De tudom azt is, hogy Magyarországon — a mely nemcsak igazságos tud lenni, de mely az igazság követelményein tulmenő volt mindig — van a szabadságrzretnek is, de van a magyar állam fennmaradásához való ragaszkodásnak is annyi ereje, hogy azok meg itt-ott fejüket felül ellenkező törekvésekkel békes uton, barátságosan, ha lehet, de más uton is, ha kell, lefogja győzni. (Élénk tetszés.)

Ajánlom a válaszfelirati javaslatot elfogadására. (Élénk helyeslés jobboldalon.)

Esküdtszéki tárgyalás.

— Ozory contra Tóth Kálmán. —

Debreczen, okt. 14.

A helyben megjelenő „Ebreztő” című lap több számában megjelent becsületsértő cikkekről helybeli ügyvéd Dr. Ozory István sajtópert indított a nevezett lap szerkesztője Tóth Kálmán ellen. A per tárgyat képező cikkeket őirakonczának, tisztességet nem ismerő modorban lettek megírva, s a házsa a vádló ügyvéd iránt oly következtetésekkel lett folytatva hosszú időn át, sőt a

legutolsó napokig is, hogy a tárgyalás iránti érdekeltséget a város közönségénél a legnagyobb mértékben felingerelte. Nincsen városunkban olyan ember, ki a mai per tárgyat egész terjedelmében ne ösmerné, mert lázas izgatottsággal kísérte folytonosan figyelemmel a vádló becsületsértés aláadását czélzó közleményeket s ép azért a mai tárgyalásra a közönség zsufolóságig megtöltötte a tárgyalási termet, s feszült figyelemmel kísérte a tárgyalás folyamát.

Növelte az érdekeltséget még az is, hogy Ozory bárna a magán ember ellen elkövetett becsületsértés alkalmával a bizonyítási eljárás nincs megengedve, — a bizonyítást maga ellen elrendelni kérte, s e czébből mintegy 50 tanu idéztetett be.

A tárgyalás kilencz óra után vette kezdetét.

Az esküdtszék következőleg alakult meg. Elnökök: Szűcs István. Bírások: Cseresznyés Sándor és Lániczky Sándor.

Jegyző: Bay Gábor. Esküdttek: Aron Miksa, Hanke Leo, Szögyényi János, Dr. Sárosy László, Komlóssy Arthur ügyvéd, Nagy Ferencz ügyvéd, Szilágyi Károly ügyvéd, Némethy Lajos, Ozterlam Ernő, Szerztina Lajos, Buday József és Dózpoly János.

Póttagok: Kuczik Gábor és Szűcs István. Vádló: Dr. Ozory István maga terjeszteli elő vádját.

Vádlott: Tóth Kálmán (35 éves okleveles mérnök és építész), képviselője Juhász Ignácz ügyvéd.

Az előzetes eljárások után olvastatik a vádlevél, melyben az „Ebreztő” he yben megjelenő társadalmi hetilap ez évi 18. 19 és 21-ik számaiban megjelent rágalmazó cikkeket is bemutattnak. — E cikkekből vádló Dr. Ozory István el van mondva: „haszontalan ripóknek”, a ki „Ál-Vesselésényi” módjára valóságos „ortvámadó”, el van mondva „kapca hős”-nek, a ki más becsületsértő rágalmazásból eszi a kenyereket, — „hitvány szédelőgönc”, a ki „csak pofonfórtésre, és szembekepésre” érdemes. El van mondva, hogy vádló előbbi lakó városából zárlétörés miatt szökött meg, hogy az itteni függetlenségi párt pénzének egyrésztét elkezelte sat. sat.

Mielőtt az incriminált cikkeket felolvastának, Juhász Ignác vádlott ügyvéde kéri, hogy a mai sajtóper úgy tekintessék, mint a helybeli függetlenségi párt intéző férfainak pere, a melyben ádozauul dr. Ozorit állították elő, mert e pernek alapja tulajdonképen a helybeli függetlenségi párt kebelében előfordult viszársékek miatt compomittálva lett függetlenségi párt vezérférfiai ellen megjelent leleplező cikkekk, a melyekben csak a hős dr. Ozory. — E sajtóperrel a függetlenségi párt vezérférfiai akarják lehetetlenné tenni azon egyetlen közeget, az „Ebreztőt”, s annak szerkesztőjét Tóth Kálmánt, hogy így a további leleplezések megszűnjének. Ezt bizonyítja vádlott ügyvéde szerint az is, hogy a párt lapjában a „Debrezzen”-ben a tárgyalás előtti estén, tehát tegnap, a pert illetőleg vezércikk jelent meg, melynek élé Tóth Kálmán ellen mint rágalmazó ellen van intézve. s így az esküdtkezevaló befolyásolás czéloztatott, bizonyynyal nem annyira az Ozory, mint a függetlenségi párt vezérférfiai érdekeinek megóvása czéljából.

Elnök kijelenti, hogy a vádlevél beadója dr. Ozory, nem pedig a párt, s így a per dr. Ozory contra Tóth Kálmán elleni pernek tekintendő. — Vádlott az incriminált cikkekkért elvállalja a felelősséget.

Az incriminált cikkeket felolvasása után vádló és vádlott a bizonyításra kihallgatandó tanukat nevezik meg. A törvényozók visszavonulván, elhatározza, hogy csakis azon tanuk hallgatandók ki, kik a dologra tartozó tanuvalomást tehettek. Ezek a vádló részéről Orosz Endre, Gál Mihály, Keszei József, Keszei János, Kertész Mihály, Kertész János, Sipos Bálint, Kovács József és Sebes György; vádlott részéről pedig Széles Sándor és Fésüs János.

Vádlott ügyvéde semmiségi panaszt jelent be az ő tanui ki nem hallgatásáért. A tanuk felesletése után következett a tanuk kihallgatása. Az esküt megeözöleg Gál Mihály megyei árvaszéki elnök és a debreczeni függetlenségi párt volt elnöke kijelenti, hogy ő peres viszonyban áll a vádlottal s ellene közelebb ő is sajtóper indit.

Orosz Endre tanu az iránt kérdezte, hogy az első incriminált ezikkben érintett Koszori név alatt Ozorit értette? Tanu tagadó választ ad.

Gál Mihály vallja, hogy a függetlenségi párt választmányának ülésében Tóth Kálmán ellen felmerült gyanúsítások ellenében Ozory Tóth Kálmán érdekében védőleg emelt szót.

Keszei József hasonló vallomást tesz.

Keszei János, Kovács József, Kertész János, Sipos Bálint szintén a fenti értelemben vallanak, hogy Ozory csak félrevezetett embernek tartotta Tóth Kálmánt ömaga n a g y s z a m á r l é v é n, nem is irhatta volna az incriminált cikkekket.

Vádlott tanui közül Széles Sándor tanu azt vallja, hogy Ozorytól három ízben hallotta, midőn őt itette, hogy azzal a „két kezemmel” (Tóth K. és Juhász I.) ne tartson, mert azok rozslélek emberek. A bizonyítási eljárás befejeztetvén, következtet a vizsgálati iratok felolvasása.

Ezután dr. Ozory István vádló mondja el vádbeszédét.

Nem boszuvágy vezetete őt ide — mondja vádló — csak a köteleesség s az igazságérzet. Tóth Kálmán őt a közönség előtt tönkre akarta tenni. Igazolással s becsületsértő megóvására kellett a sajtóper meginditnia. Az „Ebreztő” botrányokból él. Mindenkit leszaraz, gazembere; esküdtzékét, polgármestert, kir. ügyvéd, s most végre ő rá került a sor. Tóth Kálmánt, míg lapot nem szerkesztett, mindenki becsülte, becsülte ő is. Azonban modora, melylyel mindenkit megtámad, megvetésének tette ki. Az „Ebreztő”-ben ő egy ideig Koszori név alatt szerepelt, s bár Országzserte hirdette Tóth Kálmán, hogy őt (Ozory) érti, mégis, mikor lovagias elégtételt szölitte fel, megtagadta, hogy őt értette volna.

Igy tehát az ügy lovagias elégtétellel való elintézése lehetetlenné lett. A másik czikkben „elzúdlott”-nek mondtá volt vádlót hazájából „egy zár csikorgása s miatt”, s több gyalozó kifejezéssel illette.

Miután ő megengedte a bizonyítási eljárást, most az a kérdés, be vannak-e bizonyítva az incriminált cikkekkben ellene felhozott eme rágalmazok?

Őt az „Ebreztő” közmegevetésnek tette ki, tehát a büntető törvénykönyv szerint büntető cselekményt követett el. Mikor valakit így csemekeztet „bit a n g j ö t t m e n t” s b, lehetetlen, hogy bárki is ne tartsa azt büntető cselekménynek. A második incriminált cikk is rágalmazó, mert vádlott semmit sem bizonyított be abból. A III. cikk testvére a többinek. Csak oly undorító rágalmazó szavakkal van telve, mint az előbbiek. Ez is sikasztással, a párt pénzének eltolvájásával vádol, mit ő Szabó József a „Debrezzen” szerkesztőjével együtt követett volna el, vádlott ebből sem bizonyított be semmit.

Elismeri a sajtószabadság gyönyörű intézményét, azonban csak ez intézmény szenved csorbát, ha ily esetben a sajtóbíroság nem szigoruan jár el. Kéri tehát elítélni Tóth Kálmánt.

Ezután vádlott védő ügyvéde Juhász Ignác mondja el védőbeszédét.

Kifogast tesz a miatt, hogy az ő tanu nem hallgatottak ki. Tagadni iparkodik, hogy a sajtóper tárgyát képező cikkekből dr. Ozory személye ellen rágalmazó kifejezések jelentek volna meg az „Ebreztő”-ben, miatt annak szerkesztője Tóth Kálmán volt. Próbálja bizonyíttatni, hogy az első incriminált cikkekből is egyáltalán az „Ebreztő”-ben Koszori név alatt szereplő alak nem egy Ozoryval, a mint hogy ezt Tóth Kálmán Ozory tanui előtt ki is jelentette. Vádló ezt nem tudta bizonyítani tanuival, s így dr. Ozorinak nem szabad mert nincs oka, személyét az „Ebreztő”-ben sz-repelt Koszorival ugyanazonosítani. Csak azért tette ezt, hogy így Tóth Kálmánba beaköthessen.

Ő is, vádlott is kijelenti, hogy Koszori alatt nem értették Ozoryt, hanem igenis Ozorynak érdekében volt hájazát kezdeni Tóth Kálmán ellen, a mi most így két kézzel kínálkozott. Az volt nevezetesen czéja Ozorynak, hogy provokálván Tóth Kálmánt, azt párbajra kényszerítse, s ily módon rá jesszen s elejét vegye a függetlenségi párt pénz elkezelése körül forgó leleplezéseknek. Ez azonban Ozorynak nem sikerült úgy, tehát azon módhoz folyamodott, hogy egy a „Debrezzenben” megjelent nyilatkozatban a párbaj el nem fogadása miatt „gyánának” és „semimrekelő”-nek nevezte. Azonban e nyilatkozat sem eredményezte a kívánt czélt, hanem létrehozta a Tóth Kálmán által aláírt az „Ebreztő” f. évi 19. számában megjelent cikkeket.

Erre Ozory ur uton-utfélen becsmelelte Tóth Kálmánt, a mi meg a harmadik cikk megírására adott okot.

A kezdeményező, — mondja védő, — tehát itt maga vádló volt, ki a nyilatkozatban mondot kifejezéssel sokkal súlyosabb sértést követett el, mint vádlott, kinek szavai a nagy sértés után elvesztették már jelentőségüket. Nem lehet szó a védő ügyvéd ur szerint rágalmról, mert hiszen vádló védiratában a törvény szabta módon meg jelölte azon pontokat, melyek tulajdonképen a rágalmat képezik. A „zárcsikorgatás”-ra nézve azt magyarázza védő, hogy ezzel meg korántsem mondatott az, hogy betöréses tolvajlást követett el vádló ur. Távozásakor valami zár csikorgott, — ennyi az egész. — Egyébiránt, hogy igazat szóljon, hát van biz annak mélyebb értelme is, nevezetesen egy bizonyos verekedés.

Ozory. Eugem vertek meg? Juhász: Nem! Ön vert meg más valakit. — Hát erre lett értve az a zárcsikorgatás! Verbum verbis Compensatur, (szó szót kiegyenlít.) A Tóth Kálmán kifejezéseit az Ozory sokkal erősebb kifejezései compensálják.

Védő kéri az esküdtzékét, hogy szerepeltesse az incriminált cikkekkkel szemben a vádló kifejezéseit is, s akkor ő megnyugodva néz az esküdtzékét itételefelé.

Fél órai szünet mulva a tárgyalás délután fél-három órakor folytatottat.

Vádló: Dr. Ozory István ismétli hogy nem azért állt itt, hogy Tóth Kálmánon elégtételt vegyen, hanem, hogy saját becsületét, mely ellen orvul támadnak minden ok nélkül, — jövője s családja jövője érdekében továbbra is tisztán lássa a világ. A védő által említett nyilatkozatban használt kifejezéssel öszintén megvallja az volt a czéja, hogy Tóth Kálmánt lovagias elégtétel adására kényszerítse a Tóth Kálmán által már régebben megindított rágalmazó és becsületsértő cikkekkért. — Nem hisheti, hogy az esküdtzék azt a lapot,

mely a debreczeni tisztességes társadalom becsenyésére szolgál, melyet a casinóból, s több olvasó körből kitaláltak, vadiott felmentése által rehabilitálni akarja.

Juhasz Ignác végszavában ismétli a már elmondottakat s kéri védenze felmentését.

Ezután a kérdőpontok, — összesen 15 — állapították meg, melyekre az esküdtzsek köréből 3/4 órai tanácskozás után következő ítéletet hozott.

I. Megvannak-e az esküdtk lekiismeretük szerint győződve arról, hogy az „Ébresztő“ f. évi 18 számában „Egy aljas önérdékért küzdő“ kezdetű cikk szerzője Tóth Kálmán? = 2 igen 10 nem.

II. Megvannak-e az esküdtk lekiismeretük szerint győződve arról, hogy az „Ébresztő“ f. évi 19-ik számában „Két kapu a hős“ című cikk szerzője Tóth Kálmán? = 10 igen 2 nem.

III. Megvannak-e az esküdtk győződve arról, hogy az „Ébr.“ f. évi 21-ik számában a „Gazdagalma“ című cikk szerzője Tóth Kálmán? = 2 igen 10 nem.

IV. Foglaltatik-e vadiott ellen az első pontban érintett cikkben becsületsértés? = 8 igen, 4 nem.

V. Foglaltatik-e vadiott ellen a második pontban érintett cikkben becsületsértés? = 11 igen, 1 nem.

VI. Foglaltatik-e vadiott ellen a harmadik pontban érintett cikkben becsületsértés? = 11 igen, 1 nem.

VII. Foglaltatik-e vadiott ellen az első pontban érintett cikkben rágalom vagy sem? = 7 igen, 5 nem.

VIII. Foglaltatik-e vadiott ellen a második pontban érintett cikkben rágalom vagy sem? = 8 igen, 4 nem.

IX. Foglaltatik-e vadiott ellen a harmadik pontban érintett cikkben rágalom vagy sem? = 6 igen, 6 nem.

X. Vétkes-e vadiott a 4-ik kérdésben körülírt becsületsértésben vagy sem? = 6 igen, 6 nem.

XI. Vétkes-e vadiott az 5-ik kérdésben körülírt becsületsértésben vagy sem? = 9 igen, 3 nem.

XII. Vétkes-e vadiott a 6-ik kérdésben körülírt becsületsértésben vagy sem? = 8 igen, 4 nem.

XIII. Vétkes-e vadiott a 7-ik kérdésben körülírt rágalomban vagy sem? = 6 igen, 6 nem.

XIV. Vétkes-e vadiott a 8-ik kérdésben körülírt rágalomban vagy sem? = 7 igen, 5 nem.

XV. Végül vétkes-e vadiott a 9-ik pontban körülírt rágalomban vagy sem? = 6 igen, 6 nem.

A törvényszék az esküdtk által vétkesnek kimondott vadiott Tóth Kálmán az „Ébresztő“ szerkesztését hat heti fogság elszévesztésére, 100 ft pénzbírságra és a perköltségek megtérítésére ítélte.

Vadiott semmiségi panaszt jelent be. A tárgyalás délután 5 órákor ér véget.

Színház.

„A jómóduak“ eredeti színmű 4 felvonásban. Irta: Gabányi Árpád. — Először adatott október 13-án. —

Sajnáljuk, hogy mai számunkra fontos közlendőink annyira összehalmozódtak, hogy miként a szándékunk volt, — hosszabban nem foglalkozhatunk e darabbal. Fontos közlendőink nagy halmozatát tudjuk be olvasóink azt is, hogy társainkat is elhagyni voltunk kénytelenek.

A „jómóduak“ az újabb redisszkola egy szerencsétlen, kierszakkolt szüleménye. — A szerző tendenciáját legjobb akarattal sem tudtuk felfedezni, hacsak a tendencia nem az, hogy egy bukkott leánynak mily mód nyílik a férjhez menetelre, vagy, hogy addig míg szülék vannak a házánál nem lehet beke a családban, hanem ha azok nincsenek otthon, mint itt a 3 és 4-ik felvonásban, és a leányok szabadjára bocsáttatnak, akkor mindjárt helyre áll a rend, s annyi boldogság kerül egyszerre, hogy a közönség könnyű lélekkel mehet haza a színházba.

Szerző színműírói tehetségnek látszik ugyan, mert egyes szípkázó mozzanatokban, — habár aránytalanul legmáskora halmozva — tudott életet is festeni. — A darab cselekménye kuszál, s a két első felvonásban nagyon sok minden történik, a mikor a darab minden személye egy-egy öngyilkos jelölt, a harmadik és negyedik felvonásban meg ropant döcögösen és minden érdek nélkül halad — ha ugyan halad. Van a darabban egy anya, ki multja után és undorító jelenléte csak finomabb vonásokkal festve jelenhette meg a színpadon közönség előtt, van benne egy vassott tanuló, ki csak azért látszik lenni, hogy az apja főkjárt feltörje s abból 200 frtot lopjon el, — van benne egy gróf által megcsalt leány, kinek megcsallatásáért az első felvonásbeli magatartása után éppen nem lehet oka a közönség füle hallatára anyját ökolni, — van benne egy festő, ki itthonról külföldre viszi mázolását, s ott pár hónap alatt hircs emberé lesz, van benne egy 40 éves ur, ki hírlap után keres feleséget, s a színpadon „a la minute“ meg is nyeri, meg is kéri egy leány kezét, ki miután a férfi biztosítja, hogy csak este 10 óráról reggeli 8 óráig szokott otthon tartózkodni, szívesen oda adja kezét. Sat. sat.

Egyetlen alak van benne, mely jobb sorra lenne érdemes. Ez Darázs Kelemen. — Hiába lődörög ugyan a színpadon, de legalább eredetiségével muliatt.

Van még a darabban egy kis leány „Pintyke“, — ki folytonosan a színpadon kurutyl, sir, jajgat, elájul, mikor a többiek is elájulnak, fejhez megy, mikor a többiek is férjhez mennek, — de különben egy vonással sem játszik bele a cselekménybe, — s nagyon gyenge másolata a Proletárok Irénjének, ez is az is „tisza virág“ a kietlen hoztában.

A szereplőket csak sajnálni lehetett, hogy tehetségeiket ily haszontalanul fecsérelték el.

Külföld.

— Parnell az Ir mozgalom vezérét elfogatta az angol kormány. Forster, Írország államtitkára, rögtön a minisztertanács után Dublinba utazott, a havá megérkezvén az elfogatói parancsot Parnell ellen kiadta. A rendőrség mindjárt a parancs vétele után abba a fogadóba ment, — a hol Parnell szálla volt, — kinek ma a liga által Kiltarna ba egybehivott meetingen kellett volna előkölölni. Parnell még az állgaban feködt és nagy csodálkozással hallgatta, a midőn a rendőrség tudatá vele megjelenésének okát. — Midőn felbőlközött, kocsiba ültek és a Kilmahinagh fogházába szállították. Az elfogatói híre csakhamar elterjedt. A liga vezetői gyűlést hívtak össze, melyben Dillon igen heves szavakban bírálta a kormány eljárását. A midőn Gladstone Guild-Hallban tédatá Parnell elfogatását, a jelenlevők kitörő lelkesedéssel fogadták a hírt. — Gladstone ne kifesté, — hogy Parnell elfogatása az első lépés a törvényes rend helyreállítására. A kormány nem az ir nemzet ellen harcol, melynek érzelmeibe bízalnat helyez; de véteget kell vetni a demoralizációnak a megfélemlítéseknek, melyeket az agitátorok terjesztettek.

Napi hírek.

— Az országos zsinat megnyitási ünnepének programját közli a „Zsinati tudósító“ első száma: A program következő:

1. Október 29-én déli 12 órákor, és délután 3 órákor érkezés a vasuton.

2. Az indóháznál Debreczen város hatósága és a reformátó egyház presbyteriuma részéről fogadtatás s az elszállásolás fogadtatása.

3. Este 5—6 óráig a főiskolai gyűlésterembe összejövetel ismerkedés végett.

4. Október 30-án délelőtt templom után 11 órákor a főiskolai gyűlésteremben összejövetel előértekezletre.

5. Október 3-án a zsinatot megnyitó isteni tisztelet rendje:

fél kilencz órákor a főiskolai gyűlésterembe összejövetel; 9 órákor harangok zugása alatt a nagytemplomba menetel; hol a püspök urak a lelképásztori 2 székben, az egyházi szónokkal együtt foglalnak helyet; a világi képviselők a főgondnok urak vezetésével székkel szemben a 6. és 6. székben foglalják el; az egyházi képviselők a kleti oldalon levő 2 sor székben a 4—4. elsőkben fognak ülni.

Az elhelyezkedés megtörtévéen felállóra a 37-ik dicséret első verse, azután a 2 következő vers énekeltek el. A 3-ik vers alatt: A püspök kir legidősebb tagja fölmege a szószékre s imádkozik. Ennek végződésével: A főiskolai énekkar énekel; mely után a végző sorok alatt, Fejes István sátoralja-újhegyi lelkész zsinati képviselő, a szószékre fölmenvén egyházi beszédet tart.

Melynek végződésével imém a főiskolai énekkar énekel; azután pedig az egész gyűlékezeti a 90-ik zsoltár 9-ik versét énekl, majd az 1-ső verset, mely utóbbi alatt a zsinati képviselők a gyűlésterembe — azon rendben, a mint jöttek, mennek vissza.

6. Az isteni tisztelet alkalmával a karzatok közül a déli, a vidékről beérkező vendégek, a nyugati oldalon levő pedig a nők számára tartatik fel.

7. Ugy a megérkezés alkalmával az indóháznál, mint a templomi istentiszteletkor a bejáratozók, a városi hatóság részéről és a főiskolai felsőbb tanulók közül megbízott egyének, azon czéلبől, hogy az ismeretlenek tudjanak biztosan kihez fordulni — fehér szalaggal, mint jelvényvel lesznek ellátva.

— A debreczeni zsinat. Tisza Kálmán miniszterelnököt, mint a dunántúli ref. egyházkerület főgondnokát a debreczeni országos zsinaton, ha a megválasztás akadályoztatva lenne, az egyházkerületi közgyűlés határozata folytán — mint értesülünk — Beöthy Zsigmond legfőbb ítélőszéki bír, mint legelőb szavazott megválasztott zsinati képviselő fogja helyettesíteni. — Ezzel kapcsolatban megemlítjük hogy A magyar éjszakkéleti vasut igazgatósága a f. évi október hó 15 től november hó 30-ig terjedő időtartamra vonalain Debreczenig és vissza leszállított áru menetjegyeket engedélyezett a f. évi október végével Debreczenben tartandó hely. hiv. egyetemess zsinatra utazó egyházi és világi képviselők és küldöttek részére, még pedig ugy, hogy az illetők egész III. oszt. jeggyel a II. kocsi-osztályban, vagy fél II-oszt. jeggyel a III. kocsi-osztályban utazhatnak. Az erre vonatkozó igazolványok az illető generalis conventnél kaphatók.

— Tisza Kálmán miniszterelnöknek névnapja alkalmából sokan gratuláltak. A képviselők házában ivet köröztök, melyet számos ellenzéki képviselő írt alá, így a szélsőbalról Madarász József is.

— Bucuastély. Szép bucu ünnepegy tartott tegnap este a király vendéglőjében, hol mintegy 140-en városunk legintelligensebb köznésegéből gyűltek össze, hogy ifj. Benedek Sándorral távozása alkalmából bucu poharat üritsenek. A társaság kitünően

mulatott együtt, s az első pohárköszöntőt a távozóra meleg szellemes szavakkal Gróf Vay Dániel ur írgetta.

— Kataszter. A banki kaszálók földrészeleinek, járási becsülőbiztoság által folyamatba tett osztályba sorozása, folyó oct. hó 17-én kezdve, a birtokok alábbi névsorában foglalt, sorrend szerint következöleg folytatták. Ugymint, következnek: Györfi Péter, Sós Sándor, Major János, Kovács István, Kovács Ferencz, Zeffér Jánosné, Horváth József, Vértessy János, Szűcs Mihály, Gede Jánosné, Vilmányi Györgyné, Birinyi Lajos, Somogyi Dániel, Kecskeméti Györgyné, Szabó Ferenczné, Balog Mihályné, Kozák Ferenczné, Balog István, Béreai Sámuel, Veres Jánosné, Banci István és György, Szabó József, Nagy Gábor, Tolvaj János örökösök, Sarkadi Mihály, Oláh János, Komlósi örökösök, Pósalaki András, Pap László, Tamás Ferencz, Kain Albert, Gyarmati János, Dragota Miklós, Szegedi János, Kovács Lajos, Györfi József, Tolvaj János, Daku István, Boros György, Orbán József, Óri Mihály, Pongor István, Tóth József, Pápai Sándor, Kéki István, Balog Mihály, Szűcs Mihály, Cz. Dragota Ignác, Nagy Sándor, Polyák Pál, Horváth Tamás, Nagy Gergely, Balogh István, H. Szőlősi István, Deli Tamás, Kádár István, Cz. Teszari örökösök, Nyári István, Konz Lajos, Varjas János, Hüse István, Zagya József, Szabó Miklós, Cs. Trocsányi Ferencz, Bagaméri Jánosné, Kálmán István, Cz. Tamás Mihály, Buzsai György, Nyilas János, Kocsis Bálintné, Nagy István, Porcsin János, Szilárd János, Böszörményi István, Trocsányi Lajosné, Vasári Mihály, Boldog István, A. Kovács István, Vilmányi Jánosné, Bogdany István, Kálmán András, Tar Jánosné. Debreczen, 1881. oct. 15. — A városi tanács.

— Nyilvános köszönet. Dr. Steszél Lajos ur, Pest vármegye tisztelebeli főorvosa Tápó-Szében kis-homoki birtokos s a debreczeni zenede-egylet alapító tagja, intézetünk iránti rokonszenve következtében, az alábbi nagyszerű ajándékokkal tisztelete meg a zenedét: I. Zenelismeretek tára, tankönyre az összes zenésztí tudományoknak, minden művelt egyén használatára, — kidolgozza és kiadva német nyelven Mendel Herman által; tizenegy vastag, csinos kiállítású kötetben és legújabb állapotban. II. II. Jemlario. — Un'aventura di Scaramuccia, — La Stanziera, — Chiara di Rosembergh, — Beatrice di Tenda, I. Lombardi, — Belisario, — Le comte d'Ory — I. Puritani, — L' Elisire d'Amore, — Aschenbrödel, — Semiramide, — Otello, — Belagerung von Korynth, — Il Mosè, — Donna del Lago, — I. Montecchi e Capuleti, — Zelmira, — Il Jurko in Italia, — Tancredi, — Il Pirata, — Marino Faliero, — Hasonbét jeles dalmű, vonós négyesre, azaz két hegedű, mélyhegedű és Gordonkára tett, nyomtatott nagyszerű szólamait. III. Onslow György tizenegy darab vonósötös szerzeménye, kéz hegedű és Gordonkára tett s nyomtatott hangszerzőlamait IV. Pawlowska de Jaroslau Fanni, souvenir de Japio-zselen című zongora hegedű és Gordonkára szerzett hármasát V. Saját, nagy slaku arcfényképét, gazdagon aranyozott keretben. A nagybicsú ajándékok értéke legcsekélyebb számításal, 147 ft. 70 kra tehető o. é. Fogadja a lelkes ajándékozó hálas köszönetünket. Debreczen, okt. 13. 1881. — A debreczeni zenede-igazgatóság.

— A zsinati tudósító első száma ma jelent meg mellékletül a „Debreczeni Protestáns Lap“-hoz. A tudósító szakszerűleg van összeállítva s a zsinat iránt érdeklődőknek ajánljuk figyelmébe. A lap a zsinat alatt hetenként 4—5-ör fog megjelenni.

— Vendégszerető polgáraink figyelmét ismételve felhívjuk, hogy ha üres szobával rendelkeznek s azt a zsinatra érkező vendégeinknek rendelkezésére óhajtnák bocsátani, azt jelentsék be Konthy József alkaptány urnál.

— A lötenyészítés emelésére alakult részvényársulat által ez évi debreczeni októberi vásárra kitűzött díjakat báró Pechlig Windzor százados, Csáky Gergely, Dalmi Károly, Békessy László, Kiss Sándor juri tagok f. hó 11. napján d. u. 3 órákor hozott ítélete szerint következö pályázók nyertek el: A legszebb és legérdeমেesebb 3 évnél nem idősebb egy pár kocsi lóra az I-ső díjat egy pár kocsi-ló szerzeszmöt Gros Antal ur két pej lovával. A II-ik díjat egy pár lóra való pokrócz és hevedert Gros Antal ur Szerepröl két sárga lovával. Mint ugyanazon tulajdonos két díjban nem részesülhetvén, csak kitüntetést nyert, s mint utána következö Geiger Dező ur nyerte el két pej lovával. A III-ik díjat egy lómérő sétapálczát Lukács Dező ur Náduvdarról nyerte el sejtáj nevelésű és szürke és egy fekete lovával. A legszebb és legérdeমেesebb 3 évnél nem idősebb hntas lóra. Az I-ső díjat egy teljes felszerelt angol nyereg és kantárt gróf Vay Tihmér Berkeszról szürke hátaslovával. A II-ik díjat egy teljes lóalczát Medveczky azazados Debreczenből sárga hátaslovával. A III-ik díjat egy agaraszmotort Bárczay százados Kassáról pej hátaslovával.

— A hol unatkoznak“ című nagyhirű új vigjátékra már készülnek színházunknál s 10—12 nap mulva már színe is kerül. A szerepek a legjobb kezekben lesznek. Örülünk rajta, hogy derék sziniszagatónk az új darabokat ily gyorsan szerzi meg s mutatja be. A hétfői előadásra kitünő tragikus szinművésztünk Tóth Antal „Brankovics Györgyöt“ e legjobb szerepei egyikét játszta ismételve felhívjuk a közönség figyelmét.

— A tegnapi esküdtzseki tárgyaláson az egyik esküdt Sesztina Lajos urat, ki hirtelen rosszullette miatt eltávozni volt kénytelen, Kuczik Gábor ur póttag helyettesítette.

— Színházi mősör. Vasárnap „A sárga csikó“ népszínmű; hétfő: „Brankovics György“ dráma; kedd: „A királyné csipkekendője“ operett másodsor; szerd: „Richelieu párbaja“ vigjáték és „Varázs hegedű“ operette; csütörtök: „Clarisse“ Eöry Gusztáv első fellépte; péntek: (előkészületek miatt zárva) sombat; „Met-husalem herczeg“ operette új fényes díszletekkel.

— Holnap vasárnap este az „Európa“ kávéház helyiségében a Magyar testvérek közreműködésével THEA-ESTELY tartatik, melyre a t. közönséget tisztelettel meghívja Ungár Ignác z. kávéház-tulajdonos.

— Egy jó karban levő újabb szerkezetű zongora kezdök számára olcsó áron eladó; hol? — megmondja a szerkesztőség.

— Oláh József kitünő zenekara ma este a „Koroná“-ban holnap déliben a Vinezé kávéházban holnapeste pedig a „Bika“ utjermében fog játszani. Az „Eurianthe“ közkedvétsége nyitányt minden alkalmából elő fogja adni.

Legujabb.

A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai.

(A Magyar távirati iroda eredeti szögönyel)

Budapest, oct. 15. (Érk. d. u. 3 óra)

A képviselőház mai ülésében elnök bemutatja Spisich Viktor horvat képviselő mandátumát. Tisza miniszterelnök, Trefort és Kemény báró miniszterek 3 szakbizottság választását javasolják a közigazgatási alapítvány és kögazdasági ügyek megvizsgálására. A felirati vitában O n o d y Géza a mérsékelt ellenzék létjogát megtámadva kifejti, hogy az ellenzék feladata a kormány hibáit erélyesen és nem mérsékeltlen ellenzeni, a függetlenségét feliratot pártolja. Zay Adolf figyelmezteti előtte szót az időkre, mikor latin klassikusokkal foglalkozott és arra a közmondásra „fortiter in re suaviter in modo.“ A nemzetiségi törvény hiányait fejtegetvén, a mérsékelt ellenzék feliratát pártolja.

Budapest, oct. 15. (Érk. d. u. 3 ó.)

Edelsheim Gyulay báró főhadparancsnok baloldalát szélbüds érte és ez már teljesen érzéketlen, halála minden peczben bekövetkezhetik.

Budapest, okt. 15. (Érk. d. u. 3 ó.)

A gyümölcs és konyhakertészet kiállítását ma 9 óra után Kemény Gábor báró földmívelési miniszter, kit Liphay Béla br. fogadott, megnyitotta. Beszédében hangsúlyozta, hogy Magyarországon a termőföldben igen nagy töké rejlik és ennek kizsákmányolásában igen fontos tényező a gyümölcs és konyhakertészet felvirágztatása. Jelen voltak Szapary gróf pénzügyminiszter, Ráth és Kammermayer polgármesterek, Graef altábornagy, Korizmicz László és Majláth György országbíró. A miniszter Liphay báró kalauzolás mellett végig nézte a kiállítást. A vas megyei kiállításnál Széll volt pénzügyér fogadta a minisztert, ki igen elismeröleg nyilatkozott e megye terményeiről. A kiállítók közt Fekete Pál körtefaival és különösen Erdélyország tüntek ki.

Bécs, Okt. 15. (Érk. d. n. 3 ó.)

Tafet veressége közigazgatási reformjával kellemetlen hatást gyakorolt. Mondják, hogy felajánlotta lemondását ha a bellgyi politikája akadályul szoigálna a küttügyér kinevezésében.

Bécs, oct. 14. A Pol. Corr. egy Párisból érkezett jelentése szerint a nemzetközi Dunabizottság olyan feltételek mellett fogja tanácskozásait ismét megkezdeni, a melyek egy általános meg egyezést biztosítanak.

Torontáli Andor gyakorló-, hason-szenvi-homoeopatha orvos, sebész és szülész. Lakik nagy utca 1702. Rendel d. e. 8—10 óráig, délután 2—4 óráig. Szegényeknek ingyen.

DEBRECZENI SZÍNHÁZ.

I. bérlet. 9. szám. Vasárnap, október 16. A SÁRGA CSIKÓ. Népszínmű 3 felv. Felelős szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Veres Arnold.

Eladó

két darab jó karban levő TEKE-ASZTAL. Értékesíteni Ungár Ignáccsal az Európa kávéház helyiségében.

ZÁDOR LAJOS

selyem, divat, csipke és kézműárú kereskedése
Debreczenben, főpiacz, a városháza alatt.

Ajánlja a jelen őszi s a közelgő téli évadra a n. é. közönség becses figyelmébe: dusan felszerelt raktárát, **selyem, divatkelme, kendők és sok más női divat-árúkból**; továbbá a legelső forrásokból beszerzett és a legújabb divat kívánalmának megfelelő szabású

NŐI ÉS GYERMEK FELÖLTÖKET,
bundákat, esőköpeny- és mantletteket,

nemkülönbön karmantyukat és vállfűzőket.

SZŐNYEGEK a raktárhelyiség szűke miatt beszerzési áron alul adtnak el.
Kivánatra mintákat készséggel szolgál és azokat bérmentve küldi be.

Özv. HIRSCHL JULIA

divatárúsnő, Debreczen, kistemplom-bazár 7 sz.

Ezennel van szerencsém a t. hölgy-közönséget értesíteni, miszerint

az őszi és téli idényre

NŐI- s GYERMEK-KALAPOKBAN

oly dús és választékos raktárt rendeztem be, mely valódi párizsi modellektől kezdve egésza leg egyszerűbb kalapokig mind azt tartalmazza, a mit a divat

ujat és szépet
csak nyújt s

UGY ÁR, MINT IZLÉS TEKINTETÉBEN

a legkülönbözőbb igényeket is kielégítendi.

Tisztelettel jelentem továbbá, miszerint egyike a legelőkeiőbb bécsi szőrmegyáraknak nálam raktárt nyitott s így tiszteletben a jelenleg igen divatos valódi prémből készült női sapkák és kalapok páratlan nagy választékban és jutányos áron kaphatók.

Kérem ezek után a tisztelt hölgy közönség szives látogatásait s egyéb divatárúsnői készítményeimre is bátor vagyok nagybecsű figyelmét fölkérni.

Özv. HIRSCHL JULIA

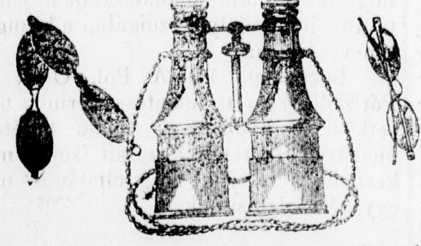
divatárúsnő, Debreczen, kistemplom-bazár 7 sz.

FISCHER JAKAB

látszerész Debreczenben, főtér, 1713. sz. a.

ajánlja legfinomabb

SZEMŰVEGEIT

távollátóknak, rövidlátóknak, fénykerülőknak, úgy távolba mint olvasásra hályogműtözötteknek és minden szenvedő szem számára, mely szemkörtanilag kiszámítva szolgáltat ki.

Színházi-, utazási látesővek, távcsővek, egyszerű és összehelyeztetett görcsővek, kipróbált érez légsúlymérők (Aneroid), mindenféle hőmérők és minden az optikai szakba vágó legfinomabb cikkek a legjutányosabb árban kaphatók.

Megrendelések leggyorsabban eszközöltetnek.

Arverési hirdetés.

Melynél fogva közönségessé tétetik, hogy Debreczen szab. kir. városát tulajdon joggal illető, azonban több helybeli polgárok által zálogban birt parlagi tályváltóknak, és pedig azok, melyeket a zálogos birtokok közrebecsőtött megintés folytán, a város rendelkezése alá már visszabocsátottak, a f. 1881. évi okt. hó 1-ső napjától, a jövő 1882. évi szept. hó 1-én napjáig terjedő egy évre; — azon földiek pedig, melyeket a zálogos birtokok csak az utólemirett 1882. évi május hó 4-ik napján lesznek kötelesek visszabocsátani — azon napot követő május 5-étől az érdeklített szeptember végéig számítható **5 hónapra**, a jelen évi október hó 14-én d. e. 9 órákor, a város-láza kis tanácstermében tartandó közönséges arverés úján és a számvető hivatalnál közszemlére kitett arverési feltevélek értelmében parcelláknaként, azaz azon kiterjedésben, amint azokat a zálogos birtokok használták, azonban, minden épület nélkül haszonbérbe foglalkoztatni.

Kelt. szab. kir. Debreczen város tanácsának 1881. évi október hó 5-ik napján tartott üléséből. **A városi tanács.**

FÉRFI-DIVATTEREM DEBRECZEN

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy **FÉRFI-DIVAT-RAKTÁRAMAT**

a jelen őszi és közelgő téli idényre

a legújabb divatú

FÉRFI- ÉS FIU-RUHÁKKAL,
kalapokkal, nyakkendőkkel,

jó minőségű és csinos formájú

FÉRFI CZIPÖKKEL

és minden e szakmába vágó

FEHÉRNEMŰ és DIVAT-CZIKKEKKEL

dusan elláttam.

Számos látogatást kér

ROTT S.

PIACZ-UTCZA TAKAREK-PENZTÁRÉPÜLET.

ROTT L.

DEBRECZEN,

női divat, vászon-árú és női felöltők raktára.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy raktáramat ez idénynek megfelelően dusan felszereltem, különösen ajánlva a következőket:

Mindennemű **RUHA-KELMÉK, FLANELLEK,** legújabb divat szerint.

Fekete és színes selymek,
Téli kendők, ág- és asztalterítők.

Teljesen felszerelt vászon-raktár és kész női fehéreneműek.

Szőnyegek, paplanok, csipkefüggönyök.

Továbbá

női- és gyermek-felöltők,
bundák, karmantyuk,

női kész ruhák.

Ruhákat mérték után készítették. Kivánatra mintákat bérmentve készséggel küldök. Rendelvények pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

ERNST KLÁRA

divatcsarnoka,
Debreczen, kistemplom-bazár, 6-dik szám.

Bevásárlási utamból visszatérve, van szerencsém a mélyen tisztelt női közönségnek jelen eni, miszerint

NŐI DIVAT-CSARNOKOMAT

az őszi és a közelgő téli idényre a legújabb párizsi divatcikkekkel a legdusabban felszereltem, úgy, hogy minden igénynek megfelelhettek.

Raktáramban kaphatók, vagy mérték után megrendelhetők a legújabb párizsi divat szerinti

női ruhák, felöltők, kalapok,

nemkülönbön

báli ruhák és mindenféle női divatcikkek

nagy választékban.

Gyász-ruhákat, gyász-kalapokat és főkötőket

szintén raktáron tartok vagy megrendelésre gyorsan, elismert izlésem szerint, jutányos áron készítek.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva, maradok

mély tisztelettel

Ernst Klára

kistemplom-bazár 6. szám.

Hirdetmény.

Alulírott esőd-tömeggondnok által közhírré tétetik, hogy a vagyonbukott Droppa Emil debreczeni lakos kereskedő esődtömegéhez tartozó rőfös cikkek, a mai napon megkezdett végkiarullással a városház czegléd-utczai oldalán levő bolthelyiségben a becsáron el fognak adni.
Debreczen, 1881. október 4.

Prunyi István,
tömeggondnok.